

## **Kúria**

az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról  
2/2019. BJE

A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa a legfőbb ügyész és a Győri Ítéltábla elnöke által előterjesztett indítványok alapján indult jogegységi eljárásban Budapesten, a 2019. június 3. napján megtartott ülésen meghozta a következő

### **jogegységi határozatot:**

Az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető törvény meghatározásakor az alapítéletekkel elbírált bűncselekmények elkövetési ideje közömbös; annak van jelentősége, hogy az összbüntetésbe foglalás lehetősége mikor nyílt meg.

### **Indokolás**

#### **I.**

A legfőbb ügyész a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33. § (1) bekezdés c) pontjának felhatalmazása alapján eljárva jogegységi eljárást kezdeményezett azzal összefüggésben, hogy az összbüntetési eljárást mely időpontban hatályos büntető anyagi jogszabályok alkalmazásával kell lefolytatni. Indítványában arra hivatkozott, hogy az ítélezési gyakorlat a feltett kérdés tekintetében megosztott.

Ennek igazolásul az alábbi bírósági határozatokra hivatkozott:

1.

A Sárvári Járásbíróság 7.Bpk.228/2018/5. számú 2018. augusztus 15. napján kelt és a Szombathelyi Törvényszék Bpkf.422/2018/8. számú végzésével 2018. október 10. napján jogerős ítéletében hét olyan alapítéletet foglalt összbüntetésbe, melyek közül az első öt, valamint az utolsó kettő külön-külön már korábban összbüntetésbe foglalásra került. A két utolsó alapítélet 2013. július 1. napja után emelkedett jogerőre. A járásbíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény 3. §-a alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről szóló 10/2018. (VII. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.) rendelkezésére figyelemmel – mely a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (a továbbiakban: Btkátm.) 3. §-át megsemmisítette – a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 2. § (1) és (2) bekezdései alapján döntötte el, hogy melyik Btk. szabályai szerint járjon el. Ennek során a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) alkalmazása mellett döntött, mert az lehetővé tette a többszörös összbüntetésbe foglalást, illetve módot adott arra, hogy a hosszabb büntetés mellett a rövidebb teljesen elenyésszen, így összességében enyhébb rendelkezéseket tartalmazott az elítélre vonatkozóan.

A Szombathelyi Törvényszék a Bpkf.422/2018/8. számú végzésében megerősítette az elsőfokú

bíróság álláspontját az ügyészi fellebbezéssel szemben, arra hivatkozással, hogy az Abh. azon túl, hogy megsemmisítette a Btkátm. 3. §-át, rögzítette azt is, hogy ezt követően az eljáró bíróságok a Btk. 2. § (1)-(2) bekezdései alapján eljárva hozhatnak döntést arról, hogy az adott összbüntetési vagy utólagos összbüntetési eljárásban a korábbi Btk. vagy a Btk. összbüntetési szabályai tartalmazzak-e enyhébb rendelkezéseket az elítélre nézve. A törvényszék megállapította, hogy annak nincs jelentősége, hogy az összbüntetésbe foglalás iránti indítvánnyal érintett alapítéletek közül valamelyik a Btk. hatályba lépését, tehát 2013. július 1. napját követően emelkedett jogerőre, hiszen ellenkező esetben – amennyiben valamennyi alapítélet már 2013. július 1. napját megelőzően, tehát a korábbi Btk. hatálya alatt jogerős lett – a Btk. 2. § (1)-(2) bekezdésének alkalmazása, az időbeli hatály kérdése fel sem merülhet. Ebben az esetben a büntetéseket a korábbi Btk. összbüntetésre vonatkozó szabályai alapján kell összbüntetésbe foglalni. Önmagában tehát nem zárja ki a korábbi Btk. alkalmazásának lehetőségét az, ha valamelyik ítélet 2013. július 1. napját követően emelkedett jogerőre és a törvényszék álláspontja szerint az sem, ha a bűncselekmények elbírálásakor az alapügyben eljáró bíróság a Btk.-t alkalmazta.

Hasonló álláspontot fogalmazott meg a Szegedi Ítéltábla Bpkf.I.16/2019/3. számú 2019. január 25. napján kelt és a Debreceni Ítéltábla Bpkf.III.24/2019/4. számú 2019. február 21. napján kelt végzésében.

2.

A Fővárosi Törvényszék 31.Bpk.1397/2018/2. számú 2018. december 5. napján kelt és a Fővárosi Ítéltábla 16.Beüf.10.026/2019/3. számú végzésével 2019. január 30. napján jogerős határozatában a terhelt ismételt összbüntetésbe foglalásra irányuló kérelmét elutasította hat olyan alapítélet tekintetében, melyek közül az utóbbi négy 2013. július 1. napja után emelkedett jogerőre, az elkövetési idő azonban minden esetben a fenti időpont előtti. A törvényszék kifejtette, hogy összbüntetésbe foglalásnak azért nincs helye, mert a legkorábbi alapítélet kihirdetése és jogerőre emelkedése után került sor a többi öt alapítéletben elbírált bűncselekmények elkövetésére.

A Fővárosi Ítéltábla 16.Beüf.10.026/2019/3. számú végzésében az elutasítás okait kiegészítette azzal, hogy az összbüntetési indítványok esetében mindig meg kell határozni az alkalmazandó büntető törvénykönyvet, ami az elítélt kérelmének elbírálásakor kizárólag a Btk. lehetett. Az ítéltábla kifejtette, hogy az Abh. eredményeként nincs olyan törvény, ami az összbüntetési eljárásokban arra vonatkozólag adna útmutatást, hogy melyik büntető törvényt kell alkalmazni. Az Abh. indokolásának V. pontjában leírtakból pedig az következik, hogy a Btk. 2. §-át az összbüntetés esetén is teljeskörűen alkalmazni kell.

Az ítéltábla jogi álláspontja szerint ugyanakkor a Btk. 2. §-ának alkalmazhatósága körében az összbüntetés intézményének az Abh. meghatározott jellegéből kell kiindulni, ezért a Btk. 2. §-ának rendelkezéseit csak annyiban kell alkalmazni, hogy a Btk. hatályba lépését követő átmeneti időszakban lehetőség van mind a korábbi Btk., mind a Btk. alkalmazására (BH 2000.184.).

Összbüntetés esetén azonban nem lehet a két büntető törvénykönyv között „mérlegeléssel” választani, nem vizsgálható az egyes büntető törvények közötti eltérés a jogkövetkezmények terhelte kedvezőbb, illetve kevésbé kedvező volta alapján, mert ilyen jogalkalmazói mérlegelésre csak a bűncselekmény elbírálása során, a bűnösség kérdésében való döntés és a jogkövetkezmények alkalmazása, illetve érvényesülése kérdésében lehetséges.

Az ítéltábla szerint az összbüntetés lényegét tekintve tehát eljárási meghatározottságú, melyet az anyagi jog szabályai szerint is rendezni kellett a bíróság döntésének tartalmi kérdései tekintetében.

Ez jut kifejezésre abban, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 837. és 839. §-a elkülönülten, különleges eljárásként szabályozza az összbüntetési eljárást.

Törvényi rendelkezés hiányában a joggyakorlat azt a rendező elvet alakította ki, hogy az összbüntetésbe foglalás lehetőségének a megnyílási ideje az irányadó annak a kérdésnek az eldöntésében, hogy az összbüntetés feltételeinek a megállapítása, illetve az összbüntetésbe foglalás során melyik büntető törvény rendelkezéseit kell alkalmazni (BH 2000.184. és BH 2000.135.).

Amennyiben tehát az utóbb hozott ügydöntő határozat a Btk. hatályba lépését, azaz 2013. július 1. napját követően emelkedett jogerőre, az összbüntetés lehetősége is ekkor nyílik meg, ezért az összbüntetés során a Btk. rendelkezéseit kell alkalmazni.

Hasonló álláspontot fejtett ki a Győri Ítélőtábla Bpkf.II.341/2018/6. számú 2018. november 28. napján kelt végzésében is.

A legfőbb ügyész a fenti ítéletekkel bemutatott eltérő gyakorlatok közül a Fővárosi Ítélőtábla 16.Beüf.10.026/2019/3. számú, valamint a Győri Ítélőtábla Bpkf.II.341/2018/6. számú határozatában kifejtett állásponttal értett egyet és arra tett indítványt, hogy a jogegységi tanács mondja ki a következőket:

Az összbüntetési eljárásban nem bűncselekmények elbírálására, illetve büntetéskiszabásra kerül sor, ezért a Btk. 2. §-ában foglaltak nem bírnak jelentőséggel.

Az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jog meghatározása szempontjából annak van jelentősége, mikor nyílik meg az összbüntetésbe foglalás lehetősége.

Amennyiben az érintett alapítételek mindegyike 2013. július 1. napját megelőzően jogerőre emelkedett és a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá vált, úgy a korábbi Btk. összbüntetésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Amennyiben legalább egy alapítélet 2013. július 1. napja után emelkedett jogerőre, vagy vált a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá, úgy a Btk. szabályait kell követni.

A legfőbb ügyész képviselője a jogegységi tanács ülésén az indítványt változatlan tartalommal tartotta fenn, és az abban foglaltaknak megfelelő határozat meghozatalát kérte. A legfőbb ügyész az indítvány indokait szóban azzal egészítette ki, hogy a Btkátm. 3. §-ának az Alkotmánybíróság általi megsemmisítését követően a korábban évtizedeken keresztül alkalmazott bírósági gyakorlathoz kell visszatérni, aminek lényege, hogy az összbüntetési szabályok változása esetén az összbüntetésbe foglalás lehetőségének megnyílásakor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, ami nem pusztán a határozat jogerőre emelkedését, hanem annak végrehajthatóvá válását is jelenti. Így tehát, ha jogerős határozat felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásáról rendelkezik, akkor nem a jogerőre emelkedésének időpontjában hatályos, hanem a büntetés utólagos végrehajtásának elrendelésekor hatályos büntető törvénynek van jelentősége.

## II.

A Győri Ítélőtábla elnöke a Bszi. 33. § (1) bekezdés a) pontjának felhatalmazása alapján, ugyanebben a kérdésben, ugyancsak a joggyakorlat megosztottságára hivatkozással szintén jogegységi eljárást kezdeményezett.

Indítványában ugyancsak arra utalt, hogy az Alkotmánybíróságnak az összbüntetési határozatok alkotmányossági vizsgálatának körében meghozott határozatai miatt az országban eltérő jogértelmezési gyakorlatok alakultak ki az ítéletábrákban. Ellentétes a gyakorlat abban, hogy ha a 2013. július 1. előtt elkövetett cselekményeket elbíró ítéletek közül az utolsó a Btk. hatályba lépése után emelkedett jogerőre, az összbüntetésbe foglalás során az időbeli hatálynak van-e szerepe; és a korábbi Btk. szabályai alkalmazhatók, illetve alkalmazandók-e, vagy a Btk. szabályai vonatkoznak az összbüntetésbe foglalásra. Az Alkotmánybírósági döntés nyomán eltérő a gyakorlat abban, hogy az ítéletek jogerőre emelkedése, vagy a bűncselekmények elkövetési ideje a meghatározó az alkalmazandó büntető törvénykönyv, és ebből következően a 2013. július 1. előtti vagy ez utáni összbüntetési szabályok megválasztásának.

Az indítványozó az ellentétes gyakorlatot ugyancsak több ellentétes tartalmú, jogerős bírósági határozattal támasztotta alá.

1.

A Szegedi Ítéletábrá, valamint a Debreceni Ítéletábrá III. tanácsának gyakorlata szerint a Btk. 2. §-a szerinti törvényválasztás az összbüntetési eljárás során is elvégzendő, és annak szempontjából az elbírált bűncselekmények elkövetési ideje bír jelentőséggel.

A Szegedi Ítéletábrá a Bpkf.III.674/2018/4. számú határozatában kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság 2018. november 20. napján meghozott határozataiban kifejezésre juttatta, hogy amennyiben az összbüntetésbe foglalási indítvánnyal érintett bármelyik alapítélet által elbírált cselekmény elkövetési ideje 2013. július 1. napját megelőző időszakra esik és az összbüntetésbe foglalás egyéb törvényi feltételei fennállnak, a Btk. 2. §-a alapján felmerül a korábbi Btk. alkalmazásának lehetősége, vagyis a bíróságok az összbüntetésbe foglalás során kötelesek lefolytatni a Btk. 2. §-a szerinti vizsgálatot.

A Debreceni Ítéletábrá a Bpkf.III.676/2018/5. számú végzésében ugyancsak arra az álláspontra helyezkedett, miszerint a megsemmisítést nem lehet másként értelmezni, minthogy nem az összbüntetésbe foglalandó ítéletek jogereje határozza meg azt, hogy melyik Büntető Törvénykönyv összbüntetésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni. Az összevetési alap most már kizárólag az alapítéletekkel elbírált bűncselekmények elkövetési ideje lehet. A kérdés eldöntésénél tehát kizárólag a már jogerősen elbírált bűncselekmények elkövetési idejének van jelentősége, valamint a korábbi Btk. 92-96., illetve a Btk. 93-96. §-ai összevetésének.

2.

Ezzel szemben a Debreceni Ítéletábrá II. tanácsának, valamint a Győri Ítéletábrá és a Fővárosi Ítéletábrá gyakorlata szerint az összbüntetési eljárásban alkalmazandó anyagi jogszabályok megválasztása során az összbüntetésre okot adó ítélet jogerőre emelkedésének időpontja a meghatározó.

A Debreceni Ítéletábrá a Bpkf.II.19/2019/3. számú határozatában foglaltak szerint a Btkátm. 3. §-ának megsemmisítése nem változtat azon, hogy az összbüntetésbe foglaláskor továbbra is az eljárás lefolytatása idején hatályos jogszabályt kell alkalmazni. Amennyiben az utóbb hozott ügydöntő határozat 2013. július 1. napját követően emelkedett jogerőre, az összbüntetésbe foglalás lehetősége is 2013. július 1. napját követően nyílt meg. Az összbüntetésbe foglalás során ezért a 2013. július 1. napjától hatályos Btk. szabályait – a 93-96. §-ait – kell alkalmazni. A Btk. 2. §-ának ehhez képest nincs jelentősége. Az összbüntetésbe foglalandó alapítéletekben szereplő cselekményeket már elbírálták, a kiszabott büntetések összbüntetésbe foglalásakor az elkövetéskori jogi helyzethez nem

lehet visszatérni. Ennek megfelelően nem szükséges a korábbi Btk., illetve a Btk. az összbüntetésbe foglalásra vonatkozó szabályainak összevetése.

A Fővárosi Ítéltábla 6.Kbkf.10.005/2019/4. számú határozatában foglaltak szerint az összbüntetési eljárás valamennyi alapítélet jogerőre emelkedését feltételezi úgy a korábbi, mint a jelenleg hatályos Btk. szabályai szerint. Az összbüntetési ítélet hozatala során az eljáró bíróság az alapítéletek jogerős rendelkezéseire kötve van, ez utóbbiak – az alapítéletek anyagi jogerőre emelkedése folytán – az összbüntetési eljárásban, mint különleges eljárásban nem változtathatóak meg. A Btk. 2. §-ban meghatározott időbeli hatály, mint az elkövetéskori és az elbíráláskori Btk. közüli választás szükségességének kérdése szűk értelemben a büntetőjogi főkérdés jogerős elbírálásáig jöhet szóba.

A Győri Ítéltábla a Bpkf.II.341/2018/5. számú végzésében utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság korábbi határozatai kimondták, hogy az összbüntetésbe foglalás egy járulékos jogintézmény, amelynek alkalmazása deklaratív bírói tevékenység, mindebből következően az összbüntetési eljárás során a bíróság nem is kerülhet abba a helyzetbe, amikor a nullum crimen sine lege és annak társelvei szóba kerülnének (ABH 2011., 1864., 1870.). Az összbüntetés szükségessége legkorábban kizárólag abban az időpontban merülhet fel, amelyben jogerőre emelkedik a terhelttel szemben a legalább második, az összbüntetési feltételeknek mindenben megfelelő jogerős ítélet, és így arra a következtetésre jutott, miszerint az összbüntetési szabályok is legkorábban a legalább másodikként meghozott marasztaló, végrehajtandó szabadságvesztést kiszabó ítélet jogerőre emelkedésének időpontjától alkalmazhatóak.

A Győri Ítéltábla Bpkf.I.393/2018/5. számú végzésében ugyancsak arra az álláspontra helyezkedett, hogy az összbüntetésbe foglalás során továbbra is az összbüntetési eljárás lefolytatása idején hatályban lévő jogszabályt kell alkalmazni, és így az összbüntetési határozat meghozatala során az időbeli hatály vizsgálatának kérdésében nem az egyes alapítéletekkel elbírált bűncselekmények elkövetési ideje, hanem az alapítéletek jogerőre emelkedése bír relevanciával.

A Győri Ítéltábla elnöke a jogegységi tanács ülésén az írásbeli indítványát maradéktalanul fenntartotta. Rámutatott arra, miszerint az Alkotmánybíróság az Abh. [79] bekezdésében kimondta, hogy a bíróságok a Btk. 2. §-a alapján hozhatnak döntést arról, hogy az adott összbüntetési vagy utólagos összbüntetési eljárásban a korábbi Btk. vagy a Btk. összbüntetési szabályai tartalmazzak-e enyhébb rendelkezéseket az elítéltre nézve, és hogy erre figyelemmel melyik büntetőtörvényt kell alkalmazandó; emellett utalt arra is, hogy a Btk. időbeli hatályának értelmezése tekintetében a bírói gyakorlat alakította ki azt a szabályrendszert, amely megfelelő volt a korábbi időszakokban. A Btkátm. megsemmisített 3. §-a éppen azt a bírói gyakorlatot emelte a törvényi erő szintjére, amely szerint a határozatok jogerőre emelkedésének időpontja a meghatározó az összbüntetési eljárásban.

Kiemelte, hogy a Btk. 2. §-a a cselekmény elbírálásáról rendelkezik, az összbüntetési eljárás lefolytatása során pedig nem a cselekmény elbírálása történik meg, hanem a bíróság a büntetést alakítja akként, mintha azt egy eljárásban szabták volna ki. Ha a bűncselekményt már egyszer elbírálták, a jogerőre emelkedés után újabb elbírálás már fogalmilag nem lehetséges.

### III.

A Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pontja szerint jogegységi eljárás lefolytatásának van helye, ha elvi kérdésben az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében jogegységi határozat meghozatalára van szükség.

A Bszi. 33. § (1) bekezdés a), illetve c) pontja szerint pedig a jogegységi eljárást le kell folytatni, ha azt az ítélőtábla elnöke, vagy a legfőbb ügyész indítványozza.

Ezért a Kúria jogegységi tanácsa a Győri Ítéltábla elnökének, valamint a legfőbb ügyész –

képviselője által az ülésen fenntartott – indítványa alapján, a jogegységi döntés meghozatalát az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében szükségesnek tartva, az eljárást – a Be. 670. § (1) bekezdésére figyelemmel a Bszi. 34-41. §-ai alapján eljárva – lefolytatta.

#### IV.

Az indítvány által érintett törvényi rendelkezések a következők:

Korábbi Btk. (hatályát veszítette 2013. június 30. napján):

2. § A bűncselekményt az elkövetése idején hatályban levő törvény szerint kell elbírálni. Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban levő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni; egyébként az új büntető törvénynek nincs visszaható ereje.

92. § (1) Ha az elkövetőt több, határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélik, és az elkövető valamennyi bűncselekményt a legkorábban hozott ítélet jogerőre emelkedését megelőzően követte el, a jogerősen kiszabott büntetéseket összbüntetésbe kell foglalni.

(2) Összbüntetésbe csak olyan végrehajtandó szabadságvesztések foglalhatók, amelyeket az összbüntetésbe foglaláskor még nem hajtottak végre, vagy amelyeket folyamatosan hajtanak végre.

(3) Ha felfüggesztett szabadságvesztést kell utóbb végrehajtani, azt az összbüntetésbe foglalás szempontjából a továbbiakban végrehajtandó szabadságvesztésnek kell tekinteni.

93. § Az összbüntetés tartamát úgy kell meghatározni, mintha halmazati büntetést szabnának ki. Az összbüntetés tartamának azonban el kell érnie a legsúlyosabb büntetést, de nem érheti el a büntetések együttes tartamát.

Btk.:

2. § (1) A bűncselekményt – a (2) -(3) bekezdésben foglalt kivételekkel – az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni.

(2) Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.

93. § (1) Ha az elkövetőt több, határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélik, a jogerősen kiszabott büntetéseket – törvényben meghatározottak szerint – összbüntetésbe kell foglalni, ha az elkövető valamennyi bűncselekményt a legkorábbi elsőfokú ügydöntő határozat kihirdetését megelőzően követte el.

(2) Összbüntetésbe csak olyan végrehajtandó szabadságvesztések foglalhatók, amelyeket az összbüntetésbe foglaláskor még nem hajtottak végre, vagy amelyeket folyamatosan hajtanak végre.

(3) Ha felfüggesztett szabadságvesztést kell utóbb végrehajtani, azt az összbüntetésbe foglalás szempontjából a továbbiakban végrehajtandó szabadságvesztésnek kell tekinteni.

(4) Nem foglalható összbüntetésbe

a) a korábban már összbüntetésbe foglalt büntetés,

b) a pénzbüntetés és a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés.

94. § Az összbüntetés tartamát úgy kell meghatározni, mintha halmazati büntetést szabnának ki.

Az összbüntetés tartamának azonban el kell érnie a legsúlyosabb büntetésnek és a rövidebb büntetés vagy büntetések egyharmad részének összegeként számított tartamot, de az nem haladhatja meg a büntetések együttes tartamát.

Btkátm. (megsemmisítette az Alkotmánybíróság az Abh.-val):

3. § Ha az összbüntetésbe foglalandó ítéletek közül legalább egy a Btk. hatálybalépését követően emelkedett jogerőre, a Btk. 93-96. §-át kell alkalmazni.

## V.

Az összbüntetési eljárás során alkalmazandó anyagi jogszabály kérdése – ahogy arra a Győri Ítélőtábla elnöke is utalt – az Abh. és azzal összefüggésben egyes bírói határozatok megsemmisítését alkotmányjogi panaszok alapján utóbb meghozott egyedi alkotmánybíróági határozatok [3360/2018. (XI. 28.) AB, 3361/2018. (XI. 28.) AB, 3362/2018. (XI. 28.) AB, 3368/2018. (XI. 28.) AB határozatok] nyomán vált vitatottá, az indítványokban bemutatott megosztott bírói gyakorlat ezt követően alakult ki.

Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt állapította meg, hogy a Btkátm. 3. §-a alaptörvény-ellenes, és ezért azt megsemmisítette. Egyúttal a Fővárosi Ítélőtábla 3.Bpkf.10.174/2015/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította, egyebekben pedig az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Az Alkotmánybíróság egyes további – fent említett – határozataiban különböző, ugyancsak összbüntetés tárgyában hozott egyedi bírói határozatok megsemmisítését célzó alkotmányjogi panaszokat utasított el, valamennyi esetben rámutatva azonban arra, hogy az azokban sérelmezett panaszok a Btkátm. 3. §-ának megsemmisítését követően a Be. 840. §-a szerinti utólagos összbüntetési eljárásban orvosolhatók.

Az Alkotmánybíróság már az Abh.-ban is utalt arra, hogy a korábbi Btk. és a Btk. összbüntetési szabályainak, valamint azokkal összefüggésben a Btk. 2. § (1)-(2) bekezdése rendelkezéseinek az értelmezése az eljáró bíróság(ok), valamint – meghatározott esetben, így különösen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása érdekében – a Kúria feladata.

Ekként a jogegységi eljárásban eldöntendő kérdés az összbüntetési (és utólagos összbüntetési) eljárásokban a Btkátm. 3. §-ának megsemmisítését követően alkalmazandó büntető törvény.

A Kúria előrebocsátja, hogy már több határozatában rámutatott arra, miszerint az Alkotmánybíróság határozatai nem normatív hatályúak. Az Alkotmánybíróság és a Kúria viszonya törvény által rendezett. A Be. 649. § (3) bekezdése alapján felülvizsgálatnak van helye, ha az Alkotmánybíróság a jogerős ügydöntő határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát rendelte el. Az Alkotmánybíróság – alkotmányjogi panasz alapján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény rendelkezései szerint – bármely bíróság, így a Kúria határozatát is megsemmisítheti; ez esetben megismételt eljárás válhat szükségessé. Emellett a Kúria jogot alkalmaz, melyet az Alkotmánybíróság határozatai alakítanak; jelen esetben pedig ez a helyzet. Más esetekben azonban az alkotmánybíróági határozatnak nincs a Kúria eljárására közvetlen hatálya (Bfv.III.1.010/2018/47). Az Alaptörvény 24. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve; ennek megfelelően az Alaptörvény értelmezése az

Alkotmánybíróság jogosultsága. A hatályos jog pedig az alkotmánybírósági határozat rendelkező része által és szerint módosult. Az Alkotmánybíróság maga is kimondta, hogy az alkotmánybírósági határozat rendelkező részébe foglalt alkotmányos követelmény kötelező a bíróságokra, attól eltérő jelentést nem tulajdoníthatnak az adott jogszabályi rendelkezésnek [25/2017. (X. 17.) AB határozat indokolása [24] bekezdés utolsó mondata]. A bíróság nem teheti meg tehát azt, hogy hatályos jogszabályi rendelkezést figyelmen kívül hagyva, az alkotmánybírósági határozat indokolásának saját maga általi értelmezésére hivatkozva nem alkalmazza a hatályos jogot (Bt.III.1.907/2017/16.).

A kérdés tehát a Btk. hatályba lépésével összefüggésben kizárólag akként merül fel, hogy a Btkátm. 3. §-ának megsemmisítését követően, a hatályos joganyag alapján, az összbüntetési eljárás során a korábbi Btk., avagy a Btk. összbüntetésre vonatkozó rendelkezéseit kell-e alkalmazni akkor, ha az összbüntetéssel érintett alapítételek 2013. július 1. napja előtt, illetve az után elkövetett bűncselekményeket is elbírálnak. Ennek kapcsán pedig eldöntendő kérdés az is, hogy az összbüntetési eljárásban alkalmazandó anyagi jogi rendelkezések megválasztása során az alapítételek jogerőre emelkedésének, vagy az alapítéletekkel elbírált bűncselekmények elkövetési idejének van-e jelentősége.

Az indítványokban feltett kérdés eldöntése érdekében a Kúria elsőként áttekintette a magyar jogban az összbüntetés jogintézményének történeti fejlődését (mellőzi ugyanakkor az ún. nem „quasi halmazatos” összbüntetés intézményének vizsgálatát, az ugyanis 1999. március 1. napja óta nem része a magyar jogrendnek, így az indítványokban feltett kérdésben is közömbös).

Az 1878. évi V. törvény (az ún. Csemegi-kódex) az összbüntetés fogalmát alapvetően a mai halmazati büntetésnek megfelelő értelemben használta és szabályozta; a 104. § azonban akként rendelkezett, hogy a jelen fejezetben foglalt határozatok akkor is alkalmazandók:

1. ha valaki külön ítéletek által több rendbeli szabadságvesztés-büntetésre ítéltetett;

2. ha az elítélt, szabadságvesztés-büntetésének végrehajtása alatt, már jogerejű elítéltetése előtt elkövetett más büntetendő cselekmény miatt, határozott ideig tartó szabadságvesztés-büntetésre újlag ítéltetik el.

Ehhez kapcsolódóan a bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. törvénycikk 517-518. §-ai a „jogerős ítéletekkel megállapított több szabadságvesztés-büntetés végrehajtása” címszó alatt határozták meg a követendő eljárást, a szabályozás azonban tartalmilag anyagi jogi elemeket is magában foglalt. Ezek közül ki kell emelni az 518. § azon rendelkezéseit, miszerint „az ... összbüntetés meghatározása egyedül az előbbi ítéletekkel kimondott büntetések tartama és súlyosságuk aránya alapján történik. Súlyosító vagy enyhítő körülmények többé nem vehetők figyelembe”.

A Csemegi kódexet az általános rész tekintetében felváltó 1950. évi II. törvény a büntetőtörvénykönyv általános részéről (Btá.) a tárgyalt jogintézményt utólagos összbüntetésbe foglalásnak nevezte, és az 59. §-ában szabályozta (az összbüntetés fogalma e törvényben is a halmazati büntetésnek felelt meg az 57. § rendelkezései szerint).

A törvény 59. § (2) bekezdése kimondta, hogy az összbüntetést a jogerős ítéletekkel kiszabott büntetések tartamának figyelembevételével kell kiszabni.

A törvényhez fűzött indoklás rámutatott, hogy „az 57. § alkalmazásának az az előfeltétele, hogy az



elkövető több bűncselekménye egyszerre kerüljön elbírálás alá. Ez azonban sokszor nem történik, illetőleg nem történhetik meg; ilyenkor tehát az elkövetőre külön-külön szabják ki az egyes eljárások során a büntetést. Minthogy azonban azok az okok, amelyek összbüntetés alkalmazását teszik szükségessé, ilyenkor is fennállanak, a külön-külön kiszabott jogerős börtönbüntetések az 59. § értelmében utólag kell összbüntetésbe foglalni. ...Az utólagos összbüntetés kiszabásánál természetesen nem jöhetnek többé figyelembe az elkövetett cselekményekre a törvényben megállapított büntetések, hanem a jogerős ítéletekkel kiszabott büntetések tartama az irányadó. ...Az 59. § (2) bekezdése tehát ugyanabba a helyzetbe kívánja hozni azt az elítéltet, akire külön-külön ítéletekkel szabtak ki büntetést, mint azt, akinek több bűncselekményét egyszerre bírálták el, mert kívánatos, hogy az elítélt helyzete lehetőleg ne függjön attól, hogy valamennyi cselekményét egy eljárás keretében bírálták-e el vagy sem”.

A Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről szóló 1961. évi V. törvény az összbüntetés fogalmát már a mai értelmében alkalmazza. A törvény 73. § (2) bekezdése úgy szól, miszerint az összbüntetést az egyes ítéletekben kiszabott büntetések alapulvételével kell megállapítani.

A korábbi Btk. 92. § (1) bekezdésének zárófordulata, valamint a Btk. 93. § (1) bekezdése ugyancsak akként rendelkezik, hogy – határozott ideig tartó szabadságvesztések esetén – a jogerősen kiszabott büntetéseket kell összbüntetésbe foglalni, ugyanakkor az összbüntetési eljárás során alkalmazandó jogszabály tekintetében kifejezett törvényi rendelkezést a bemutatott törvények egyike sem tartalmaz.

A Kúria jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság az összbüntetéshez kapcsolódó értelmezési kérdéseket többször vizsgálta.

A 151. számú BK állásfoglalás az összbüntetés során alkalmazandó anyagi jogszabály kérdésére nem tért ki. Ugyanakkor kifejtette az alábbiakat:

Az összbüntetés a Btk. V. Fejezetében, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések körében van elhelyezve, ez azonban nem jelenti azt, hogy az összbüntetésbe foglalás során a Btk. 83. §-ában foglalt bünteteskiszabási elvek alkalmazhatók lennének. Az összbüntetésbe foglalás során a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyessége, a bűnösség foka, továbbá az egyéb enyhítő és súlyosító körülmények nem vizsgálhatók, az alapítéletekben kiszabott büntetések újraértékelése kizárt, úgyszintén nem vehetők figyelembe az alapítéletek jogerőre emelkedése óta a terhelt személyi körülményeiben bekövetkezett változások sem. A törvény az összbüntetésre vonatkozóan nem is bünteteskiszabásról, hanem az összbüntetés tartamának „megállapításáról” rendelkezik.

A 3/2002. BJE az indítványokban feltett kérdés kapcsán közvetlen álláspontot ugyancsak nem tartalmaz. A jogegységi határozat I/3/c. pontja ugyanakkor rögzíti, hogy az összbüntetésbe foglalás feltételeinek az elsőfokú összbüntetési ítélet meghozatalának időpontjában kell fennállniuk. Ezt azonban nem az alkalmazandó jogszabály, hanem a szabadságvesztések végrehajtandósága – mint az összbüntetésbe foglalás egyik anyagi jogi feltétele kapcsán – állapította meg, és azzal kapcsolatosan csupán arra mutatott rá, miszerint nincs jelentősége annak, ha az összbüntetési ítélet felülbírálatának vagy jogerőre emelkedésének időpontjáig az elkövető az egyik alapügyben kiszabott büntetését már teljesen kiállotta.

Az összbüntetés kapcsán évszázados, töretlen bírói gyakorlat alakult ki, melyek az alábbi közzétett döntésekben öltenek testet.

787. A különböző jogerős ítéletekkel kiszabott büntetéseknek utólag egy összbüntetésbe foglalása, illetőleg egyesítése tárgyában hozott ítélet a bűnösség kérdésére ki nem terjed (7275. szám, Grill-féle Döntvénytár XI. kötet, 1904.).

465. Összbüntetés külön ítéletek alapján csak a jogerő beállta után lehetséges (2748. szám, Grill-féle Döntvénytár XV. kötet, 1908.).

540. Az összbüntetés meghatározása egyedül az előbbi ítéletekkel kimondott büntetések tartama és súlyosságuk aránya alapján történik, a súlyosító vagy enyhítő körülmények többé nem vehetők figyelembe (K.III.8128/1928., Grill-féle Döntvénytár XXII. kötet 1928-1929.).

496. Az összbüntetés kiszabásánál a súlyosító vagy enyhítő körülmények már nem vehetők többé figyelembe, hanem az összbüntetés meghatározása egyedül az előbbi ítéletekkel kimondott büntetések tartama és súlyosságuk aránya alapján történik (B.III.5287/1931., Grill-féle Döntvénytár XXV. kötet 1931-1932.).

445. Összbüntetésbe csak jogerős és még ki nem töltött büntetések foglalhatók (B.I.2621/1934., Grill-féle Döntvénytár XXXVIII. kötet 1933-1934.).

Az összbüntetésbe foglalás előfeltételei aszerint vizsgálándók, hogy az alapítéletek mely időpontban emelkedtek jogerőre (BH 2000.135.).

Ha az elítélttel szemben hozott, határozott időtartamú, végrehajtandó szabadságvesztést kiszabó alapítéletek 1999. március 1. napját megelőzően emelkedtek jogerőre, vagyis az összbüntetésbe foglalás lehetősége a jelzett időpont (1999. március 1. napja) előtt fennállt: ezt követően is a korábbi törvényi rendelkezéseknek megfelelően kell lefolytatni az összbüntetési eljárást abban az esetben is, ha az elítélések nem állnak egymással ún. quasi halmazati viszonyban (BH 2000.184.).

## VI.

Mindezek áttekintése után a Kúria az alábbi álláspontra helyezkedett.

Az összbüntetésbe foglalás kapcsán a Btk. 93. §(1) bekezdése – a töretlen történeti előzményekkel egyezően – a jogerősen kiszabott büntetésekről rendelkezik, nem pedig bűncselekményekről. Ebből következik, hogy az összbüntetésbe foglalás esetén a jogerős ítéletekből kell kiindulni. Azt, hogy ebben a különleges eljárásban nem a bűncselekmények elbírálása történik, a Btk. 94. §-ának megfogalmazása is egyértelművé teszi azáltal, hogy az összbüntetés tartamának a meghatározását írja elő, és nem a büntetéskiszabás kifejezést használja. Az összbüntetés szabályai ugyan a Btk. büntetéskiszabási fejezetében találhatók, és az is tény, hogy a bíróság az összbüntetésbe foglalást ítélettel mondja ki [Be. 839. § (5) bekezdés]. A törvény rendszertani értelmezése azonban nem lehet független, mi több, kifejezetten ellentétes a törvény nyelvtani értelmezésével. Ezért a jogintézmény tartalma alapján egyértelmű, hogy itt nem büntetéskiszabásról, tágabb értelemben: nem elbírálásról van szó.

A fent írt értelmezés jelenik meg a 3/2002. BJE határozat II/1. pontjában is, ami kiemelte, hogy az összbüntetésbe foglalás során a korábbi Btk. 83. §-ában foglalt büntetéskiszabási elvek nem alkalmazhatók. Az összbüntetési eljárásban nincs törvényes lehetőség a jogerős alapítéletekben

eljáró bíróságok büntetéskiszabási értékelő tevékenységének teljes felülvizsgálatára. Így a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyessége, a bűnösség foka, továbbá az egyéb enyhítő és súlyosító körülmények nem vizsgálhatók, az alapítéletekben kiszabott büntetések újraértékelése kizárt. Nem vehetők figyelembe az alapítéletek jogerőre emelkedése óta a terhelt személyi körülményeiben bekövetkezett változások sem.

A jogegységi határozat I/3/c. pontja pedig azt rögzíti, hogy az összbüntetésbe foglalás feltételeinek az elsőfokú összbüntetési ítélet meghozatalának időpontjában kell fennállniuk. Ezzel összefüggésben ugyan csak azt a következtetést mondja ki, hogy a feltételek későbbi – az összbüntetési határozat jogerőre emelkedéséig – való megváltozása már közömbös; következik azonban ebből az is, hogy az összbüntetés feltételei tekintetében a korábbi – így akár az elkövetéskori – jogállapot is közömbös.

Megjegyzi a Kúria azt is, hogy annak ellenére, hogy a bíróság az összbüntetésbe foglalást ítélettel mondja ki, az összbüntetési határozat ügydöntő határozatnak sem tekinthető. A Be. 456. § (1) bekezdésének első mondata szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges, mindenkire kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról; az összbüntetési ítélet azonban ilyen tartalmat nem hordoz.

Az összbüntetésbe foglalás büntetéskiszabás körén kívül eső jellegét erősíti, hogy annak szabályai a különleges eljárások (Be. Huszonegyedik Rész) között találhatók. Emellett az összbüntetési eljárás jogorvoslati rendszere is eltér az alapeljárástól. Összbüntetés esetén utólagos összbüntetési eljárás révén lehet korrigálni a törvénytérteket, egyéb rendkívüli jogorvoslati eszközök nem állnak rendelkezésre.

Az összbüntetési eljárásban nem bűncselekmények elbírálására, illetve büntetéskiszabásra kerül sor; az eljárás egyetlen célja az elítélt olyan helyzetbe hozatala, mintha valamennyi bűncselekményét egy eljárásban bírálták volna el, és vele szemben halmazati büntetést szabtak volna ki. Ennek során azonban kizárólag a jogerős ítéletben kiszabott büntetések mértékéből kell kiindulni; az összbüntetési eljárás során még az is figyelmen kívül marad, ha az alapítéletekben elbírált bűncselekmények valamelyike az összbüntetésbe foglaláskor – a jogerős (alap)ítélet és az összbüntetési ítélet meghozatala közötti időszakban történt törvényváltozás folytán – enyhébben minősül, avagy már nem is bűncselekmény. Nyilvánvaló, hogy a jogerős ítéletben foglalt minősítések megváltoztatására, vagy a terhelt felmentésére az összbüntetésben nem kerülhet sor, és mivel a büntetéskiszabási körülmények sem értékelhetők újra, úgy az összbüntetésbe foglalás során nem „elbírálásról” van szó. Az összbüntetés tehát intézményi, és nem valóságot értékelő jellegű. Következésképp a Btk. 2. §-ában foglaltak – az elkövetés idejének és az összbüntetés megnyíltának időpontja viszonylatában – nem bírnak jelentőséggel; ez az összbüntetés tekintetében már csak azért is közömbös időszak, mert az elkövetés, illetőleg az alapítélet meghozatalakor még az sem tudható, hogy lesz-e egyáltalán az adott terhelt esetében összbüntetésre okot adó joghelyzet. Ez legkorábban a második – az összbüntetés törvényi feltételeinek megfelelő – alapítélet jogerőre emelkedésének időpontjában vizsgálható és dönthető el.

A Btk. 2. §-ának alkalmazhatósága kapcsán hangsúlyozni kell azt is, hogy a büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés alapján az elkövetéskori és az elbíráláskori jogi helyzetet kell összevetni. Az összbüntetésbe foglalandó alapítéletekkel érintett bűncselekményeket azonban már jogerősen elbírálták, és – mivel az elítélés alapjául szolgáló tényeket és körülményeket az

összbüntetés nem érintheti – az alapítéletekben kiszabott büntetések összbüntetésbe foglalásakor az elkövetéskori joghelyzethez már nem lehet visszatérni.

Az összbüntetés szükségessége tehát legkorábban kizárólag abban az időpontban merülhet fel, amelyben jogerőre emelkedik és végrehajthatóvá válik a terhelten szemben a legalább második, az összbüntetési feltételeknek – ideértve a Be. 839. § (3) bekezdésében írt eljárásjogi feltételt is – mindenben megfelelő ítélet. Értelmszerűen az összbüntetési szabályok is legkorábban a legalább másodikként meghozott marasztaló, végrehajtandó szabadságvesztést kiszabó ítélet jogerőre emelkedésének időpontjától alkalmazhatók.

Az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jog meghatározása szempontjából tehát annak van jelentősége, mikor nyílik meg az összbüntetésbe foglalás lehetősége. Az alapítéletekben elbírált bűncselekmények elkövetési ideje már csak azért sem lehet meghatározó, mert azok bíróság általi végleges, csak a bűnösséget, a jogi minősítést, valamint a büntetés nemét és mértékét illetően csak rendkívüli jogorvoslattal megváltoztatható elbírálása már egyszer – az érintett alapítélet jogerőre emelkedésekor – megtörtént.

Amennyiben tehát az érintett alapítéletek mindegyike 2013. július 1. napját megelőzően jogerőre emelkedett és a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá vált, úgy a korábbi Btk. összbüntetésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Amennyiben legalább egy alapítélet 2013. július 1. napja után emelkedett jogerőre, vagy vált a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá, úgy a Btkátm. 3. §-ának megsemmisítését követően is a Btk. szabályait kell követni.

Irányadó ez akkor is, ha a Btk. hatályba lépését megelőzően kiszabott, eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés 2013. július 1. napját követően válik végrehajthatóvá [Btk. 93. § (3) bekezdése]. Az alapítélet jogerőre emelkedésének napja ugyan – értelemszerűen – ebben az esetben sem változik, és így az eredeti jogerő időpontjának alapul vételével kell elbírálni, hogy az újabb ítélettel elbíralt bűncselekmény(ek) elkövetési ideje a korábbi jogerőt megelőzi-e; azonban az összbüntetés során a végrehajtás jogerős elrendelésének napján hatályos anyagi jogszabályokat kell alkalmazni, következésképp így az csak a hatályos Btk. rendelkezéseinek megfelelő más szabadságvesztéssel, és a hatályos Btk. szabályai szerint foglalható összbüntetésbe.

## VII.

A Kúria a jogegységi eljárás tárgyára tekintettel áttekintette az összbüntetés kapcsán hozott jogegységi döntéseit, és röviden rámutat az alábbiakra.

A 3/2002. BJE határozat I/1. és I/2. pontjai továbbra is irányadók; az azokban foglaltakat immár törvényi szinten is azzal egyező tartalommal szabályozza a Btk. 93. § (2) bekezdés első fordulata, illetve (3) bekezdése.

A 3/2002. BJE határozat I/3. pontját ugyan a 2/2006. BJE határozat – a meghozatalakor hatályos korábbi Btk. 92. §-ának szövegezéséből kiindulva – nem tartotta fenn, azonban álláspontjának jogszabályi alapját már a korábbi Btk.-t 2009. január 12-i hatállyal módosító 2008. évi XCII. törvény 1. §-a ellenkező tartalommal töltötte ki, így az alkalmazhatatlanná vált. Ezt követően már a korábbi Btk. módosított 92. § (2) bekezdése, valamint a hatályos Btk. 93. § (2) bekezdés zárófordulata is egyaránt az összbüntetés feltételeként határozta, illetve határozza meg a büntetések folyamatos végrehajtását. Következésképp a 2/2006. BJE határozat nem, a 3/2002. BJE határozat

említett pontja azonban továbbra is alkalmazandó.

Ugyancsak irányadó – értelemszerűen a jogszabályi változások figyelembevételével – a 3/2002. BJE határozat II/1. alpontja, a II/2. alpontja pedig akként, hogy az összbüntetés tartamának legalább a legsúlyosabb büntetésnek és a rövidebb büntetés vagy büntetések egyharmad részének összegeként számított tartamot kell elérnie (Btk. 94. § második mondat első fordulata), a halmazati és az összbüntetés generális felső határa pedig huszonöt év (Btk. 36. § zárófordulata). Az ellentétes törvényi szabályozásra tekintettel nem alkalmazhatók a II/3. alpont harmadik és negyedik bekezdésében, valamint a II/5. alpontban foglaltak, változatlanul érvényes ugyanakkor a II/3. alpont első két bekezdésében és a II/4. alpontban írt jogértelmezés.

A jogegységi határozat III-IV-V. pontjai a megváltozott, de tartalmukban azonos törvényi szabályozás alapján túlnyomórészt – a III/3/a. alpont és a III/3/b. alpont második bekezdésében foglaltak kivételével – ugyancsak változatlanul irányadók.

A feltételes szabadságra bocsáthatóság azonban már nem a végrehajtási fokozathoz igazodik, hanem a Btk. 38. § (1) és (2) bekezdése alapján önálló rendelkezés tárgya, így arról az összbüntetési ítéletben is – a Btk. 95. § (3) bekezdés első mondata szerint – rendelkezni kell. Ezért a jogegységi határozat III/3/a. alpontja nem, a III/3/b. alpont második bekezdésében foglaltak pedig azzal a változtatással alkalmazhatók, hogy ha az összbüntetés valamennyi alapítéletében a bíróság a Btk. 38. § (3) bekezdése alapján a büntetés fele részének kitöltését követően engedélyezte a terhelt feltételes szabadságra bocsátását, de a büntetés tartama meghaladja az öt évet, a feltételes szabadságról az összbüntetésben is a Btk. 38. § (2) bekezdése alapján kell rendelkezni.

## VIII.

A fentiekre figyelemmel a Kúria az ítélkezési gyakorlat egységessége érdekében – a Bszi. 37. § (1) bekezdése szerinti ülésen eljárva – jogegységi döntést hozott a rendelkező rész szerint határozva.

A jogegységi határozatot a Bszi. 42. § (1) bekezdésére figyelemmel a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzéteszi.

Budapest, 2019. június 3.

Dr. Székely Ákos s. k.,  
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Somogyi Gábor s. k.,  
előadó bíró

Dr. Mészár Róza s. k.,  
bíró

Dr. Katona Sándor s. k.,  
bíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,  
bíró

a jogegységi tanács tagjai

A kiadmány hitelül:

Pécsi Orsolya  
bíróági ügyintéző